

Załącznik nr 1

do Zarządzenia Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr R.0211.9.2024 z dnia 10 kwietnia 2024 roku w sprawie wprowadzenia Polityki Otwartego Dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie

Polityka Otwartego Dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników naukowych, doktorantów i studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

Mając na celu pełne wykorzystanie możliwości, jakie społeczności naukowej stwarza rozwój technologii cyfrowych oraz pragnąc zapewnić wszystkim dostęp do wiedzy bez ograniczeń, wprowadza się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie niniejszą Politykę Otwartego Dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów (dalej jako „Polityka”).

§ 1

Postanowienia ogólne

1. Ustala się prawa oraz obowiązki pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (dalej UEK) w zakresie zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych, stworzonych przez te osoby w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w UEK.
2. Prawa i obowiązki, o których mowa w ust. 1, obejmują także inne osoby, z którymi UEK zawarł umowy, o ile tak stanowi treść tych umów.
3. Polityka otwartego dostępu nie narusza zapisów wynikających z *Regulaminu zarządzania dobrami własności intelektualnej i przemysłowej oraz zasady komercjalizacji w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie*.
4. W niniejszej Polityce przyjmuje się następujące definicje pojęć:
 - a) otwarty dostęp – to dostępność treści lub danych nieodpłatnie w Internecie, co pozwala każdemu czytać, pobierać, kopiować, rozprowadzać, drukować, przeszukiwać lub zamieszczać odnośniki do pełnych wersji tekstów lub danych, indeksować, przekazywać jako dane do oprogramowania oraz używać w dowolnym, innym zgodnym z prawem celu, bez barier finansowych, prawnych lub technicznych, innych niż związane z uzyskaniem dostępu do samego Internetu;
 - b) publikacja naukowa – to recenzowane:
 - artykuły w czasopismach naukowych,
 - materiały z konferencji,
 - monografie oraz rozdziały w monografiach,
 - utwory zebrane.
 - c) Repozytorium – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego instytucji naukowej lub określonych dziedzin nauki;
 - d) RUEK – Repozytorium Uniwersytetu Ekonomicznego;
 - e) RODBUK – Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich;
 - f) złota droga – publikowanie w otwartych czasopismach i książkach naukowych;
 - g) zielona droga – deponowanie publikacji w repozytorium;
 - h) preprint – wstępna wersja publikacji przed recenzją naukową;
 - i) postprint – zrecenzowana naukowo ostateczna wersja publikacji;
 - j) dane badawcze - to wszelkie dane, które zostały zebrane, zaobserwowane bądź tworzone podczas procesu badawczego, mającego na celu otrzymanie oryginalnych wyników naukowych m.in.: dane liczbowe, dokumenty tekstowe,

- notatki, kwestionariusze, nagrania audio i wideo, fotografie, oprogramowanie, wyniki symulacji komputerowych, protokoły laboratoryjne, opisy metodologiczne;
- k) metadane – to ustrukturyzowane informacje służące do opisu publikacji naukowych i danych badawczych, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;
 - l) zasady FAIR – to zasady określające sposób właściwego przygotowania, obsługi i pracy z danymi, czyli dane powinny być: 1) znajdowalne (ang. *Findable*) – możliwe do wyszukania, 2) dostępne (ang. *Accessable*) – otwarte i udostępnione za pomocą otwartych oprogramowań, 3) interoperacyjne (ang. *Interoperable*) – łatwe do odczytu i przetwarzania zarówno przez ludzi jak i maszyny oraz 4) wielokrotnego użytku (ang. *Reusable*) – udostępnione do ponownego wykorzystania przez innych użytkowników dzięki odpowiedniemu udokumentowaniu.

§ 2

Otwarty dostęp do publikacji

1. Pracownicy doktoranci i studenci UEK zapewniają otwarty dostęp do publikacji poprzez publiczne udostępnienie oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z nich wraz z udzieleniem wolnej licencji *Creative Commons* realizując zasadę równoległych dróg:
 - a) publikowanie w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych (złota droga) lub;
 - b) publikowanie w formie elektronicznej, preprintu, postprintu lub ostatecznej wersji publikacji naukowej, zgodnie ze wskazaniem wydawcy (zielona droga) w RUEK.
2. Zasady deponowania publikacji w RUEK określa Regulamin RUEK.
3. Wykonanie zaleceń, o których mowa w ust. 1, powinno umożliwić każdej osobie nieodpłatne korzystanie z publikacji naukowych w dowolnie wybranym czasie i miejscu, bez ograniczeń technicznych.
4. Pracownicy i doktoranci będący kierownikami projektów badawczych lub staży podoktorskich finansowanych ze środków agencji finansujących badania naukowe, krajowych i zagranicznych, powinni stosować wytyczne polityki otwartego dostępu do publikacji finansowanych lub współfinansowanych ze środków takiej agencji.
5. Publiczne udostępnienie, o którym mowa w § 2 ust. 1 zapewnia się w możliwie najszybszym terminie od przyjęcia utworu do publikacji, jeśli pozwala na to polityka wydawcy. Jak najszybsze publiczne udostępnianie kierowane jest przesłankami promocji i propagowania osiągnięć pracowników, doktorantów i studentów UEK.
6. Pracownicy, doktoranci i studenci UEK których dotyczy Polityka w szczególności zobowiązani są do uprzedniego uzgadniania realizacji zobowiązania wskazanego w § 2 ust. 1:
 - a) z wydawcami oraz innymi użytkownikami Publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych);
 - b) ze współtwórcami Publikacji (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
7. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w ust 1 i ust. 3 i 4 zapewniają:
 - a) Pełnomocnik Rektora ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych;
 - b) wyznaczeni pracownicy Biblioteki Głównej UEK;
 - c) Stanowisko ds. Organizacyjno–Prawnych.

§ 3

Otwarty dostęp do Danych Badawczych

1. Pracownicy, doktoranci i studenci UEK oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, powinni podjąć starania w celu zapewnienia otwartego dostępu do pozostających w ich dyspozycji danych badawczych oraz powiązanych z nimi metadanymi przez:
 - a) opracowanie planu zarządzania danymi badawczymi, a więc ustanowienie zasad zarządzania danymi badawczymi w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności określenia rodzajów danych badawczych, zasad korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania i archiwizacji;
 - b) w przypadku zespołu wyznaczenie osoby/osób odpowiedzialnych za gromadzenie, porządkowanie i zdeponowanie danych w repozytorium danych badawczych;
 - c) jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR, wraz z udzieleniem odpowiednich licencji niewyłącznych;
 - d) zdeponowanie danych badawczych, w formie elektronicznej w RODBUK. Zasady deponowania publikacji w RODBUK określa Regulamin korzystania z RODBUK;
 - e) doprowadzenie do identyfikowalności danych badawczych, np. za pomocą standardów takich jak cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego np. DOI, tak aby dane badawcze były dostępne, możliwe do wyszukania i nadawały się do ponownego wykorzystania;
 - f) stosowanie porozumień na udostępnienie danych badawczych z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych;
 - g) stosowanie przez pracowników i doktorantów będących kierownikami projektów badawczych lub staży podoktorskich których badania finansowane są ze środków odpowiednich agencji (krajowych i zagranicznych), wytycznych polityki otwartego dostępu do publikacji tychże agencji.
2. Za zawartość merytoryczną danych badawczych zamieszczanych w RODBUK, jakość udostępnianych materiałów, termin ich udostępnienia oraz określenie praw własności intelektualnej do danych badawczych i licencji na których dane mogą być udostępniane odpowiadają bezpośrednio osoby deponujące dane w repozytorium.
3. Dopuszcza się ograniczenie przez osoby udostępniające dane badawcze, zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania z tych danych.
4. Dopuszcza się ograniczenie dostępu do danych badawczych w myśl zasady „dostęp otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” w przypadku danych chronionych prawem, zasadami bezpieczeństwa lub zasadami etycznymi.
5. Metadane, niezależnie od ograniczeń prawnych lub etycznych, powinny być zawsze udostępnione w sposób otwarty, bez żadnych restrykcji dostępu.
6. Dane badawcze powinny być udostępnione najszybciej jak to możliwe. W przypadku danych badawczych będących podstawą publikacji naukowej, oznacza udostępnienie nie później niż w chwili ukazania się publikacji.
7. Jeśli to możliwe, publikacja naukowa powinna zawierać informację o miejscu zdeponowania danych badawczych będących podstawą publikacji.
8. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w ust 1-3 zapewniają:
 - a) Pełnomocnik Rektora ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych;
 - b) Inspektor Ochrony Danych;
 - c) wyznaczeni pracownicy Biblioteki Głównej UEK;
 - d) Stanowisko ds. Organizacyjno–Prawnych.

§ 4

Skuteczność Polityki Otwartego Dostępu

1. Bezpośredni przełożony nowo zatrudnionego w UEK nauczyciela akademickiego jest zobowiązany do zapoznania go z Polityką.
2. Zasady określone w Polityce odnoszą się do publikacji i danych badawczych powstałych po wejściu w życie niniejszej Polityki.